

כשהרגליים מוכיחות שלא התייחדה לשם עבירה אלא מחוסר ברירה.

תשובה

מכיון שייחוד זה נעשה מתוך אילוץ ולא מתוך בחירה שמלכתחילה, אין בכך כדי לחשוך באשה זו; והיא מותרת לבעלה למרות שעברה עבירה בעצם הייחוד הממושך עם אדם זר, כי יש להעמידה בחזקת כשרות.

מסקנות

- א. אשת איש שהתייחדה עם גבר זר, לא מחייבים את בעלה לגרשה. ונחלקו הפוסקים אם יש עליו מצוה לגרשה. ומן הראוי להחמיר.
- ב. לכל הדעות מצוה לגרש אשה המתנהגת בפריצות יתירה.
- ג. אשה שהתייחדה עם איש זר בנסיבות של הכרת, שאינן מעידות על כוונה לעבור עבירה – אין מקום לגרשה אפילו ממידת חסידות.

איניש אנפשיה", טפי – לא מוקים. ולכן לאחר שלוש יום לא נאמנת לומר שלא נבעלה, דמסתמא בא עליה.

וא"כ גם בנד"ד, אם התייחדו יותר מל' יום – אין זה ייחוד בעלמא, אלא לכאורה יש כאן חזקה שנבעלה (עיין תוס' ב"ב ה' ע"ב סוד"ה מי, שהקשה מגמ' זו על מאן דאמר בב"ב שם דאמרינן מיגו במקום חזקה). ונראה שיש לחלק בין יבם שהתייחד עם יבימתו לשם ביאה, לבין אשה זו, שמחוסר ברירה באה לגור בביתו של קרוב משפחתה. שהרי אין לנו שום הוכחה שזינתה, חוץ מהייחוד; והייחוד כשלעצמו אינו אוסר, כפי שנאמר לעיל.

מיהו מצינו שגם במקום שלא חששו לייחוד, בייחוד קבוע חששו: עיין חלקת מחוקק (אה"ע סי' כ"ב ס"ק א') שכתב שהתירו לאדם ייחוד עראי עם אחותו. ומשמע שבייחוד שיש בו קביעות, אוסרו; כי ייחוד בקביעות חמור מייחוד ארעי. מיהו נראה שזהו רק איסור לכתחילה; אך בדיעבד, להוציאה מבעלה בגלל חשד, נראה שגם בייחוד קבוע אין להוציאה מבעלה,

סימן עז

עד אחד על אשת איש שהתייחדה

ראשי פרקים

שאלה

- א. עדות של עד אחד על עבירה
  - ב. עד אחד לאפרושי מאיסורא
- תשובה
מסקנות

שאלה *

עד אחד ראה, תוך כדי נסיעתו, אשת איש שיצאה מן הפרדס עם גבר זר, ופרסם את הדבר בציבור. השמועה הגיעה לאזני הבעל וכמו כן לאזני הרבנים. האם העד מחוייב או רשאי להעיד בפני הרבנים על מה שראה?

* אלול תשמ"ט.

א. עד אחד על עבירה

נאמר במסכת פסחים (ק"ג ע"ב):

שלושה הקב"ה שונאן... והרואה דבר ערוה בחבירו ומעיד בו יחידי.

כי הא דטוביה חטא, ואתא זיגוד לחודיה ואסהיד ביה קמיה דרב פפא. נגדיה לזיגוד. א"ל: טוביה חטא וזיגוד מינגד! אמר ליה: אין, דכתיב "לא יקום עד אחד באיש", ואת לחודך אסהדת ביה. שם רע בעלמא קא מפקת ביה.

וכן נפסק בשו"ע (תו"מ סי' כ"ח סעי' א' ברמ"א):

ועד אחד לא יעיד אלא בדבר ממון שמביא אותו... לידי שבועה, או בדבר איסור ואפרושי מאיסורא. אבל אם כבר נעשה האיסור, לא יעיד, דאינו אלא כמוציא שם רע על חבירו.

ב. עד אחד לאפרושי מאיסורא

והנה מה שכתב הרמ"א: "או בדבר איסור ואפרושי מאיסורא", מקורו בהגה"מ (הל' עדות פ"ה אות א'), שהוכיח כן מהגמרא בקידושין (ס"ו ע"א):

דהוא סמיא דזוה מסדר מתניתא קמיה דמר שמואל... כי אתא שליח, אמר: אשתו זינתה. אתא לקמיה דמר שמואל. א"ל: אי מהימן לך, זיל אפקה, ואי לא – לא תפיק.

ומכאן הוכיח בהגה"מ שלאפרושי מאיסורא מותר לעד אחד להעיד, שאם לא כן כיצד קיבל בכלל מר שמואל את העד, ומדוע לא גער בו ולא הלקהו כפי שעשה רב פפא לזיגוד (פסחים שם)? אלא ע"כ, לאפרושי מאיסורא שאני. (ועיי לקמן סי' ע"ט אות א"ב).

ולפיכך קשה באמת על רב פפא (פסחים שם): מדוע הלקה את זיגוד, הרי יתכן שהוא בא לאפרושי מאיסורא (והרי בימי רב פפא לא היו דיני נפשות, ולא היתה יכולה להיות לו מטרה אחרת), וייתכן שהבעל היה מאמין לו ומגרש את אשתו? ואולי דבר הערוה המדובר שם הוא לא איסור אשת איש, אלא איסור אחר שלא היה בו מקום לומר שהבעל היה חושש לעדותו. אלא שא"כ קשה: מדוע באמת בא זיגוד להעיד לפני רב פפא על

עבירה זו, אם אין בכך נפק"מ לבעל, הרי בזה"ז אין דגין דיני נפשות, ואף לא מלקות, אלא בהוראת שעה, ובהוראת שעה הרי אפשר לדון גם עפ"י עד אחד? אלא ע"כ הוא בא להעיד על איסור אשת איש, וייתכן שהבעל היה מאמין לו והוי אפרושי מאיסורא. וא"כ מדוע הלקה אותו רב פפא?

ואפשר לומר שזיגוד לא העיד על דבר שבערוה אלא על עבירה אחרת שלא היה בה אפרושי מאיסורא, ולכן הלקה אותו רב פפא (כך העיר לי ר' אביגדור לוינגר הי"ו). אך מהקשר הדברים נראה לכאורה שגם זיגוד בא להעיד על דבר ערוה.

ויש לומר עפ"י מה שכתב הנוב"י (מהדו"ק או"ח סי' ל"ה), שאם העד כבר הודיע לבעל וראה שאינו מאמין, א"כ אין בהגדתו בפני ב"ד שום תועלת לאפרושי מאיסורא. ולכן אינו אלא כמוציא שם רע, ואסור לו להעיד, ואם יעיד – ילקה. וא"כ יש לומר שבגמ' בפסחים מדובר כשזיגוד הודיע לבעל והבעל לא האמין, ולכן הלקהו רב פפא. אם כי לאמור אין הכרח לכך, אך הסברה ניתנת להיאמר גם אם אין לה הוכחה בגמרא.

תשובה

בנד"ד, מכיון שהקול כבר נשמע זמן רב, וגם הבעל שמע על כך ועד היום טרם חשש לאיסור – משמע שאינו מאמין לשמועות ואינו חושד באשתו הכשרה בעיניו, ואם כן אסור לעד להעיד במצב כזה. ואם יעיד, ראוי לו שילקה.

והנה בר מן דין, כל עדותו של העד היא על ייחוד בלבד, ואין מגרשין על הייחוד, ומה גם ייחוד חד-פעמי (עי' לעיל סי' ע"ו). וגם לא ברור מי היה האדם שאתו התייחדה, לדברי העד. אולי היה זה קרוב משפחה שרצה לדבר איתה בענין מסוים ונפגשו במקום ידוע. ולכן אסור לעד להעיד על דבר שאין איסורו ברור. ואדרבה, יש בכך משום הוצאת שם רע. וכמו כן אסור לו לדבר על כך בפני שום אדם, שאם לא כן הוא עובר על "לא תלך רכיל בעמך".

- מסקנות**
- א. אסור לעד אחד להעיד על אדם שעבר עבירה, מפני שזוהי הוצאת שם רע ללא כל תועלת.
- ב. מותר לעד אחד להעיד עדות שיש בה לאפרושי
- מאיסורא. אך אם הוא מעריך שהאדם הנוגע בדבר לא יאמין לו, אסור לו למסור את העדות.
- ג. אשה אינה נאסרת על בעלה ביחוד גרידא, כל זמן שאין בו חשד מבוסס לדבר עבירה.

סימן עח

אשה שהודתה בעבירה

ציורי עירום ולהיעזר בציורים של כנסיות. למרות זאת, האשה הלכה ללמוד בבי"ס זה, והיו לכך השלכות על דעותיה והתנהגותה, אולם לא נמצאה בה שום עבירה מפורשת על דת משה ויהודית.

לאחרונה הודתה האשה בפני בעלה שבטיוול של ביה"ס לציור בצפת התהוללה וחיייתה עם גבר זר. כמו כן הודתה שפעמים העלימה ממנו שלא טבלה במקוה והכשילה אותו בדבר עבירה. והבעל מסופק אם אומרת אמת או שמא היא משקרת משום שרוצה להרגיז אותו, ואולי גם להתגרש.

שאלת הבעל היא: האם הוא חייב לפרוש ממנה ולגרשה, או שמא אינו חייב להאמין לה?

א. האומרת טמאה אני לך

נאמר במסכת נדרים (צ"ע"ב):

בראשונה היו אומרים, שלוש נשים יוצאות ונוטלות כתובה: האומרת טמאה אני לך... חזרו לומר שלא תהא אשה נותנת עיניה באחד ומקלקלת על בעלה. האומרת טמאה אני לך, תביא ראיה לדבריה.

והקשה הר"ן (ו"ה ואיכא): כיצד רבנן התירו איסור תורה (שנאמר באשה שזינתה תחת בעלה)

ראשי פרקים

שאלה

- האומרת טמאה אני לך
  - הדין כשמברר או מאמין בלבו
  - האם בעל יר"ש צריך לחוש לדבריה
  - האם לאסור משום "רגלים לדבר"
  - "אין אדם משים עצמו רשע" ו"שויה אנפשיה חתיכה דאיסורא"
  - גדר "אין אדם משים עצמו רשע"
- תשובה
מסקנות

שאלה *

זוג ולו שלשה ילדים נמצא במצב קשה זה למעלה משנה. האשה מזניחה את הבית והילדים, ומקדישה זמן רב לפעילות ציבורית מחוץ לביתה. הבעל הוא ירא-שמים ומדקדק במצוות, והאשה אינה מקפידה כמותו. בין היתר היא סוברת שאין התאמה ביניהם בתחום קיום המצוות. לדעתה בעלה מקפיד יותר מידי, והיא רוצה להקל יותר ממנו. היא רצתה ללמוד ציור בבית-ספר לציור. הבעל התנגד בגלל האווירה הקיימת באותו בית-ספר, ובגלל הצורך לצייר

* אדר תשל"ט.